

Noordzeeakkoord

Veld	Invulling	Toelichting
ID:	22	
Titel:	Noordzeeakkoord; Afspraken tussen Rijk en stakeholders tot 2030 met een doorkijk naar de ontwikkeling van wind-energie op de lange termijn	
Type:	Convenant	
Dekking:	Nationaal	
Officiële naam:	Het Akkoord voor de Noordzee; Afspraken tussen Rijk en stakeholders tot 2030 met een doorkijk naar de ontwikkeling van windenergie op de lange termijn	
Verwijzing:	Tekst van het Akkoord	
Begin-/eindjaar:	Datum aanname: 06/2020 Inwerkingtreding: 06/2020 Eindjaar: 2030	Het Akkoord bevat afspraken voor de periode tot en met 2030 met een doorkijk naar de ontwikkeling van windenergie op de lange termijn
Verantwoordelijke minister:	Minister van I&W; Minister van LNVN, Minister van EZ	De partijen bij het Akkoord zijn de Ministers van I&W, LNVN en EZ en energieorganisaties op de Noordzee, visserijorganisaties, natuur- en milieuorganisaties, en de Brancheorganisatie Zeehavens
Status:	Vigerend	
Toepassingsgebied:	Binnenwateren, territoriale zee, continentaal plat, EEZ	Het Akkoord is van toepassing op de territoriale zee, continentaal plat, en EEZ. Daarnaast is het van toepassing op een deel van de binnenwateren in de Waddenzee en de Voordelta.
Kruisverwijzing:	- Nationaal waterprogramma 2022-2027 - Programma Noordzee 2022-2027 <i>Convenant 'De Rijke Noordzee'</i> <i>Voedsel uit zee en grote wateren; Visie voor voedselwinning op weg naar 2050</i> <i>Staat van de Noordzee</i>	
Uitvoerende wetgeving:		
Trefwoorden:	visserij; natuur en ecologie; milieu/verontreiniging; windenergie; installaties; incidenten	

Essentie:

Het Noordzeeakkoord bevat de afspraken tussen het Rijk (vertegenwoordigd door de Ministers van I&W, LNVN en EZ) en stakeholders (energieorganisaties op de Noordzee, visserijorganisaties, natuur- en milieuorganisaties, en de Brancheorganisatie Zeehavens) over keuzes en beleid die de strategische opgaven voor de energietransitie uit het Klimaatakkoord, voor natuurherstel en voor een gezonde toekomst voor visserij op de Noordzee concreet en langdurig met elkaar in balans zouden moeten brengen. Hierbij wordt rekening gehouden met de belangen van andere gebruikers zoals zeevaart, defensie en zandwinning.

Het Akkoord is een pakket van afspraken over een duurzaam gebruik van de Noordzee tot en met 2030 en daarna. Het Akkoord bevat bepalingen over de wijze en het tijdstip waarop deze afspraken worden bereikt om innovatie, transitie en mitigatie ten behoeve van natuur en visserij mogelijk te maken. Het Akkoord wordt deel uitgewerkt in het Programma Noordzee 2022-2027. Het Akkoord heeft de steun gekregen van de energiesector (gas, olie en wind), de natuur- en milieuorganisaties, de zeehavensector en de visserijsector.

De doelstelling van het Akkoord is een gezonde en duurzame Noordzee te waarborgen, waarbinnen plek is voor beschermde natuurwaarden, een duurzame visserij en voldoende ruimte voor windparken op zee om te voldoen aan de Nederlandse invulling van het Parijse klimaatakkoord. Het Akkoord beoogt een betere balans aan te brengen tussen alle in het geding zijnde belangen, binnen het kader van een gezonde Noordzee. Het Akkoord richt zich in de eerste plaats op de middellange termijn richting 2030, maar biedt ook perspectief op een snelle ontwikkeling van windenergie na 2030.

Hoofdstuk 2 van het Akkoord schets de drie transities die op de Noordzee gaande zijn en die in samenhang dienen te worden gezien: de natuurtransitie; de voedseltransitie; en de energietransitie. De natuurtransitie impliceert dat toenemend gebruik van de Noordzee alleen verantwoord is bij herstel en behoud van het Noordzee-ecosysteem. Daartoe is versterkte inspanning nodig om een goede milieu-toestand te bereiken. De voedseltransitie vraagt om te komen tot een rendabele en duurzame visserij. De energietransitie zet in op de Noordzee als 'GreenPowerhouse Noordzee', waardoor energiewinning in ruimtebeslag op de Noordzee dominant wordt. Dit vraagt een zorgvuldige afweging met het belang van het ecosysteem en andere gebruiksfuncties.

Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van de gemeenschappelijke uitgangspunten voor het Akkoord waartoe de deelnemers in hun overleg gekomen zijn. Dit omvat onder meer de volgende punten:

- Gezondheid van het ecosysteem is een algemeen belang;
- Multifunctioneel ruimtegebruik is een leidend principe;
- Een 'Transitiefonds' is noodzakelijk om de beoogde transities te verwezenlijken;
- Windenergie moet gebaseerd zijn op haalbare business cases, met duidelijke definitie van maatschappelijke kosten;
- De visserijvloot moet aangepast worden om te kunnen blijven opereren in de nieuwe context;
- Gaswinning is geplaatst in de context van het halen van de doelstelling van het Parijse klimaatakkoord;
- De noodzakelijkheid de effecten van activiteiten op het ecosysteem blijvend te monitoren en te komen tot een meer adaptieve aanpak waardoor gezamenlijk inspelen van overheid én stakeholders op onzekerheden over toekomstige ontwikkelingen en technologische dynamiek een vanzelfsprekendheid wordt;
- Wetenschappelijk onderzoek dient te worden versterkt; en
- Het Akkoord vormt de basis voor de formele plandocumenten van de Rijksoverheid waaronder het Programma Noordzee 2022-2027.

Hoofdstuk 4 van het Noordzeeakkoord bevat afspraken op gebiedsniveau en bevat de volgende onderdelen:

- Algemene afspraken over de aanwijzing en bescherming van gebieden;
- Afspraken over de aanwijzing van windenergiegebieden;
- Afspraken over de verkaveling en het medegebruik van windparken;
- Afspraken over aanvullende natuurgebieden op de Noordzee; en
- Afspraken over visserij in natuurgebieden op zee.

Hoofdstuk 5 bevat afspraken over installaties en objecten. Het gaat hierbij om locatiegebonden, vergunningplichtig ruimtegebruik. Met andere woorden, het gaat om installaties of objecten die voor langere tijd geplaatst worden, met consequenties voor andere gebruikers van de Noordzee. Hoofdstuk 5 bevat de volgende onderdelen:

- Algemene afspraken over installaties en objecten;
- Afspraken over windturbines; en
- Afspraken over olie- en gaswinning.

Hoofdstuk 6 ziet op 'handelingen' gedefinieerd als 'gebruik van de Noordzee dat minder locatiegebonden is en vooral veel ruimte nodig heeft'. Hoofdstuk 6 bevat de volgende onderdelen:

- Afspraken over visserij;
- Afspraken over soortenbescherming; en
- Afspraken over handhaving en veiligheid.

Hoofdstuk 7 van het Akkoord bevat afspraken over monitoring en onderzoek. Hoofdstuk 8 getiteld 'Governance' bevat afspraken over de voortzetting van het overleg dat heeft geleid tot het Akkoord. De betrokken partijen verbinden zich daarom aan een geïnstitutionaliseerd Noordzeeoverleg (NZO) onder onafhankelijk voorzitterschap ter uitvoering van het Akkoord en om gezamenlijk af te wegen of nieuwe ontwikkelingen moeten leiden tot bijstelling van de afspraken. Hoofdstuk 9 bevat afspraken over het Transitiefonds. Hoofdstuk 10 gaat in op de uitvoering van het Noordzeeakkoord, waarbij met name wordt gekeken naar de internationale afstemming met de andere Noordzeekuststaten.

In 2023 heeft het Noordzeeoverleg het rapport *De Staat van de Noordzee* gepubliceerd. Dit rapport geeft een overzicht van de ecologische toestand van de Noordzee en beschrijft de factoren die van invloed zijn op die toestand. Zoals het rapport aangeeft kan met die informatie het Noordzeeoverleg gesteund worden bij het voeren van overleg over de transities die spelen op de Noordzee.